

POŠTARINA PLACENA U GOTOVOM.

GOD. II.

U ZAGREBU, TRAVANJ (škol. god.) 1930./31.

BR. 8.

»Mali Istranin« izlazi jedamput mjesečno. — Pretplata iznosi 12 dinara na godinu. — Pojedini broj stoji 1 dinar. — Za inostranstvo dvostruko. Uredništvo i uprava nalaze se u Boškovićevoj ulici br. 20. — Telefon 59.31.

SADRŽAJ: Stevan: Zadnja knjiga. — Jos. A. Kraljić: Večer. — Rikard Katalinić Jeretov: Smijeh pramaljeća. — Jos. A. Kraljić: Goro moja. — Ljubidrag Garčina: Iz devet banovina. — Lijepa naša Istra: Zrenj. — Rodna kuća biskupa Dr. Jurja Dobrile. — Prijatelji Malog Istranina. — Veseli kutić. — Mala pošta. — Mali kalendar za travanj. — Zagonetke i odgonetke.

UREDNICI:

ERNEST RADETIĆ, ZAGREB

JOSIP A. KRALJIĆ, CRIKVENICA.

TISKARA PERKO

vlasnici:

Aleksandar Perko i Miroslav Reputin
Zagreb, Gundulićeva ul. 26 - Tel. 5069.

Izrađujemo prvoklasno sve štamparske poslove kao:
listovne i zaključne papire, posjetnice, re-
klamne karte, račune, kuverte, letake, pla-
kate, brošure i t. d., — solidno i brzo.

Trudite bezobvezne ponude.

BESPLATNI KATALOG
dobivaju čitaoci »Malog Istranina« ako
za zatraže listom od trgov. i otpr. kuće

Kastner i Ohler, Zagreb

Vi niste prehladeni

a ipak osjećate glavobolju,
neraspoloženje, smalaksalost.

U takvim slučajevima u prvom
redu pomislite na želudac, te
ako on dobro ne obavlja svoj
posao, osjećate poteškoće pro-
bave, slab tek, imate tvrdu sto-
licu, tada ste našli pravi uzrok
Vašeg neraspoloženja. Urednu
probavu i redovitu stolicu dobit
ćete, ako upotrebite GASTOL
ČOKOLADU.

Kutija od 12 kom. sa uputom u ljekarnama Din 12.—

TISKARA
C. ALBRECHT
(PETAR ACINGER)
ZAGREB

Radićeva 26   Telef. 3070

U vlastitoj nakladi izašao je
»ALMANAH GRADA ZAGREBA«
džepnog formata, a stoji Din 40.—

FRANJO SOLLAR

trgovina željezom i željeznom robom kućnim
i gospodarskim potrebštinama na veliko i malo

Utemeljeno godine 1856.

Illica broj 16

ZAGREB

Telefon 3291

TVORNICE P. TESLIĆ, SISAK

Proizvode:

špirit, likere, konjak, rum, rakiju, kvasac, uglj. kiselinu,
potašu, kristalnu sodu, vještačko đubrivo

Firma je vlasnik velikih izvora prirodne mineralne vode, poznate
pod imenom prirodna radioaktivna **SISAČKA MINERALNA VODA**

Ova voda je odlično stolno i ljekovito piće. — Pitka je sama,
sa vinom, voćnim sokovima i mlijekom

MALI ISTRANIN

GOD. II. ZAGREB, TRAVANJ ŠKOL. GOD. 1930./31. BR. 8.

Zadnja knjiga

Napisao STEVAN.

Bič za bičem udara, a ona se svija od bola pod okrutnim udarcima siledžije. Krv je obliva iz masnicâ, koje joj išaraše tijelo. A ona se, sirotica naša, zgrčila, uzdaha joj ne čuješ, suzâ joj ne vidiš, kako joj se liju u plavo more. Mučenica, koja ne moli, ne traži, ne čeka pomoći. nego trpi i pomalo se uspinje na vrh Golgote svoje . . .

Prvi je dan školske godine. I Brunićev Matko je dorasao do škole. Kako mu se srce puni radošću, što će i on sada naučiti čitati sve one priče, koje mu je njegova mama toliko puta čitala: o divovima i zmajevima, o patuljcima i dobrim vitezovima, o Trnovoju Ružici i Crvenkapici i o tolikim drugim dragim stvorenjima dječje mašte.

»Uči, sinko, da budeš prvi dak u školi«, govorio mu je jutros otac, kad ga je vodio do škole, »pa će i ona knjiga, koju ti ja i mama uvijek čitamo, biti tvoja. I još ću ti koju novu kupiti«.

Matku samo sijevnuše oči od miline. Pred sobom je u duhu vidio cijeli onaj čarobni svijet, što se za nj skrivao u toj knjizi dječjih priča i o kojem je toliko puta, kad bi mu tata uveče nešto prije spavanja čitao, i noću sanjao.

No već te večeri nije mali Matko više bio tako veseo. Kada se vratio iz škole kući, samo što nije zaplakao.

»Šta ti je dijete drago?« zagleda mu se mati u smučene oči.

»Mama, učitelj je kazao, da se u školi više ne će učiti hrvatski nego samo talijanski. Ni govorit ne ćemo više smjeti hrvatski . . . A kako ću ja onda naučiti onu knjigu, koju mi ti uvijek čitaš? . . .«

Mati i otac se samo zгледаше. Srce im se naglo steglo, a suze jedva sustegoše, da ne navru na oči.

»Ne brini se, sinko, ja ću te naučiti i hrvatski čitati, samo budi marljiv i dobar!« uze otac dijete za ruku, pogladi ga po glavici i uvede u sobu.

Matko se smirio. Ali toga dana više nije bilo u kući radosti. I kada je uveče otac opet Matku čitao priču o div-konjicu, neka je čudna i sumorna težina počivala nad tim čitanjem i nad svima u sobi. A ta je težina pritisla sve kuće u selu i cijeli kraj sirotice naše Istre . . .

Matko je u školi učio talijanski, a otac ga je kod kuće učio hrvatski čitati. Za godinu je dana znao već sve priče iz one knjige, koju su mu prije tata i mama čitali, sam čitati. I čitao ih je, čitao svaki dan. Čita-

jući ih tako bilo mu je, kao da iz tih slova, kojima je ta draga mu knjiga bila istiskana, čuje slatki zvuk majčina i očeva glasa. Ta sve je tu natiskano upravo onako, kako su mu tata i mama uvijek čitali i pričali . . .

»Tata, kada ćeš mi kupiti još jednu ovakvu knjigu, kako si mi lane obećao?« zaželio se Matko nove knjige.

»Kupio bih, sinko, ali kod nas se ne mogu više dobiti hrvatske knjige. Ne dadu Talijani . . .« snuždeno će otac, koji se baš jučer vratio iz Trsta- gdje su u knjižari nudili talijanske knjige, jer da se hrvatske više ne mogu dobavljati ni prodavati.

I Matko se snuždio, ali je svoju dosadašnju knjigu odsad s još većom ljubavlju prigrlio, čuvao i čitao . . .

Opet je došla nova školska godina. Kada se Matko prvoga dana vratio iz škole, oči su mu se sjale od neke radosti.

»Mama, učitelj nam je kazao, da ćemo opet učiti i hrvatske knjige čitati. Ali rekao nam je, da zasad još nisu došle nove hrvatske knjige, pa da sutra donesemo u školu kakvegod tko ima hrvatske knjige kod kuće, da iz njih čitamo, dok nove dođu...«

I sav sretan potrči Matko k ormaru, u kojem je bila spremljena njegova draga knjiga.

»Mama, ja ću sutra ovu svoju knjigu ponijeti u školu!« klicao je stišeću knjigu k sebi i radujući se, kao što se radovalo i cijelo selo.

I majčino se srce prelijevalo od radosti, a još više od sreće, što joj se jedinae raduje toj nenadanoj novoj slobodi hrvatske knjige. Samo ocu se ta nagla promjena činila previše čudna, neshvatljiva, ali i on joj se radovala, kao što se radovalo i cijelo selo.

U svim je kućama toga dana zavlada neka užurbanost kao pred kakav veliki blagdan. A iz nekih se kuća čula opet jedamput i hrvatska pjesma nakon tolikih godina, iako nekako bojažljivo, nesigurno . . .

Sutradan izjutra hrlila su djeca svečano obučena u školu, kao da idu u crkvu, a svako je pod pazuhom nosilo po koju hrvatsku knjigu, a mnoga djeca i po više njih: ili staru čitanku ili sveto pismo ili molitvenik, što se već u kojoj kući na hrvatskom jeziku još našlo. A mali Matko nosio je svoju dragu knjigu čarobnih priča stupajući s njome ponosno, gotovo pobjedonosno.

I neki stariji — otac ili majka, djed ili baka — pratili su toga dana djecu do škole. Čudno im se samo činilo, što su u školskom dvorištu vidjeli i četnu fašističke milicije. Zar su i oni došli, da budu svjedoci radosti nad povratkom hrvatske knjige u škole? Tako su se pitali ono tri-desetak seljana, što su došli do škole i tu se u skupini upustili u razgovor. Ali taj razgovor i baš nekako nije tekao onako veselo, kako su se veselo bili uputili s djecom svojom od kuće.

Najedamput nastade u školi komešanje. Učitelji izvedoše djecu na trg pred školu i poredaše ih u krugu.

»Šta će to biti?« šaptom se stadoše seljani pitati, a svakom je srce stalo nemirno da kuca.

Uto dodoše i fašistički vojnici noseći svaki u rukama kup knjiga. Seljani prepoznaše svoje hrvatske knjige. Nekoliko je prvih vojnika bacilo na hrpu nešto slame i drva, a drugi nabacaše na to knjige.

Nastade vrisak, jauk i plač djece i seljana, kada je jedan fašista potpalio cijelu tu hrpu. Dim se stade vijati prema nebu, prema kojem su i starci i starice očajno pružali svoje ruke. Plamen poče brzo zahvaćati knjigu po knjigu, za kojima su djeca plačući pružala ruke, ali ne moguše do njih od kordona vojnika, koji su opkolili oganj.

»Moja knjiga!« vrisne mali Matko. kad je opazio, da plamen i po njoj već liže, i pojuri kao u besvjestici između dva vojnika prema ognju. Dvije ga željezne ruke udarcem zaustaviše...

Bol, tuga i potištenost, veća nego ikada prije, pritisla je selo. U vrućici ležao je mali Matko, kako ga onesviještena donesoše ispred škole.

»Moja knjiga!« buncao je pružajući ručice .

»Naša zadnja knjiga!« jecala je mati njegova ne znajući, da li joj srce više krvari nad bolesnim djetetom ili nad dragom knjigom, zadnjom hrvatskom knjigom u kući, što je bezdušnici tako lukavo izmamiše i spališe.

A u suzama ove majke kapale su na mučeničko tlo suze cijele sirotice naše Istre...

Večer

Na obali dršću borovi
I travčice žute i svele;
U sjenama tonu dolovi
I kućice sive i bijele.

Na planini gore litice
U grimazu, zlatu i krijesu;
U šumici čute ptičice
I sanljivo krilima tresu.

Jos. A. Kraljić

Smijeh pramaljeća

Povedrica. Sunce božje smije se sa vedrine i zemlji i moru. Svud po osojima povrh mora zeleni se nova trava, modre i mlave ljubice i vesele laste križaju mirisnim zrakom. Uskrs je. I zemlja i ljudi i sva stvorenja sve se veseli drevnom blagdanu Spasa... Ja idem uz more i putem gledam grad, što ostaje za mnom u sumaglici pozlaćenoj sunčanim tracima. Stari grad, smije se i on novom životu i pramaljeću novome. Idem po prašnoj cesti uz more sâm sa svojim mislima. Uz ogradu velike bašte prislonila se dva odrpana mališa. Jedan prodaje slatkiše, a drugi kitice ljubice. Ispred njih je stao blijed i otrcan dječarac s tugom jeseni u očima, a meni se pričinilo, kô da mu se prohtjelo onih slatkiša u košarici.

— Mali — nagovorim ga — hoćeš li slatkiša?

— Ne, gospodine, porumeni dječarac i milo radoda jošte: hvala.

— Pa što si se zagledao u to dvoje djece?

— Gledam one ljubice modre i mirisave...

— Ljubice gledaš. Zar hoćeš kiticu ljubica?

— Kupio bih — — nemam novčića . . . nekud tužno prošapta bli-
jedi dječarac. Uzmem u prodavača kiticu skromnih ljubica, predam ih
ih malome, pa ga upitam:

— Čudno, a čemu ti ljubice?

— Imadem bolesnu sestru kod kuće. U postelji je, gospodine, već leži
eijele zime. Sami smo bez oca i majke.

— Sirote, pogladim dječarca po ispaćenom licu: — A kako živiš?

— Od milosti dobrih ljudi. Ja sam naučnik, na «škveru» (diljama)
paron Roka, evo puškomet odavlen. Još nemam plaće, al je gospodar
dobar, naoseb gospodarica. Odnese svaku večer štogod od njih za sestru.
Al što ćete, gospodine, ne mogu da joj donesem sunca. Kako ga je za-
želila sirota, a u nas je tamno i hladno. I podjoh jutros, da donesem
cvijeća. Ona voli, silno voli cvijeće, gospodine . . . Hvala Vam, Bog Vas
blagoslovio — draža mi je ova kiteca ljubica od svih slatkiša, jer ovo
će cvijeće usrećiti moju sestru . . .

— Čekaj — odnesi i ovo sestri i pružim dječareu stotinjarku.

— Hvala Vam. Bog Vam platio. I pohrli poput vjetra, a ja sam
gledao za onim dječarcem, koji je nosio svojoj sestri u amnu i hladnu
sobu posmijeh pramaljeća, gledao sam za onim dobrim bratom, koji je
u svojoj duši shvatio velebnu Isusovu nauku ljubavi i dobrote. U onom
nevinom sreću slavio je Vazam najljepši blagdan.

Rikard Katalinić-Jeretov.

Goro moja . . .

Što si tako snuždeno,
Moja goro mila.
Dok si nekad ponosna
I vesela bila.

A sad tužiš nevoljno,
Ukočena, ledna.
A sad plačeš očajno,
Moja goro bijedna.

Na tebi su ptičice
Milo cvrkutale.
Po tebi su ružice
Pupale i evale.

Nemoj tako žalosno;
Tiše. Ućko, tiše!
Nevoljno je, očajno —
Al još duša diše!

Pjesmom si nas budila.
Srećom nasmijana.
I cjelov nam nudila
Suncem obasjana.

Okopnice snijegovi,
Kliktat duša mruća
I zapjevat brijegovi
Pjesmu uskrsnuća!

Jos. A. Kraljić.

Iz devet banovina . . .

(Napisano lani povodom sudara »Morozini« — »Karadorde«).

Čim je nastupilo vrijeme školskog raspusta, oživjela je mala pri-
morska varošica. I ove godine, u pratnji učitelja, sletiše se u to omiljelo
primorsko djačko sletišće brojne skupine djece sa sviju strana velike
otadžbine.

I sa obale morske po cijele je dane stala vesela eika i graja radosne djece, koja su se kupala u moru, sunčala na suncu i verala po liticama. Golušavi mališani, pocrnjeli od sunca, opaljeni od mora, nekako svi jednaki po izgledu, slični po izražavanju, isti po materinjem jeziku, još su više bili spojeni po onom moru, koje ih je jednako grlilo, po onom suncu, koje ih je jednako ljubilo. Ni da su bili svi iz istog razreda jedne iste škole, ne bi među njima vladala tolika sloga, druževnost, srodnost i jednomišljenost kao kod njih, koji su bili svi, listom, iz raznih krajeva zajedničke im otadžbine. Oni, kao i svi oni koji se osjećaju istima, sličnima, jednakima, svojima, srodnima, nisu čutili potrebe da ističu jedinstvo svojih duša, jednakost mišljenja, istovjetnost pobuda i srodstvo srdaca. Najviša manifestacija njihove srodnosti, jednakosti i slobode, najviša afirmacija njihovog bratstva bila je već u samom tome, što su govorili svi zajedničkim jezikom, što su bili svijesni da su djeca jedne iste majke domovine.

Dok jednog dana nije nastupilo nešto, što ih je uznemirilo u njihovoj staloženosti i smirenosti, i pobudilo da dadu oduška svojim domoljubnim osjećajima.

Ugledali su kako je pored obale promiljela jedna ranjena ladja. Bila je velika i snažna. Probušen bok bio joj je nečim obložen, da ne, bi u ranu-pukotinu prodrla voda. Zavijena kao ranjenik. Katarke su joj bile pokrhanе, popucano konoplje klatilo se. Ali sa svim tim bila je ponosna, čila, junačka i djedjerna kao jak junak kad se ranjen vraća s bojnog polja.

I u dječjim dušama zatitraju niti strahotnih priča o gusarima, piratima i morskim razbojnicima...

»Ta, više nema gusara. Prošla su ona vremena kad su oni pljačkali i navaljivali na mirne brodove!« reče djeci jedan od njihovih nadstojnika. »Danas se svi pomorski narodi pridržavaju međunarodnih pomorskih obaveza. Sudar strane ladje sa našom ladjom može se pripisati nesretnom slučaju...«

»Kad bi ovo bio izdvojen, jedini slučaj«, rekoše djeca.

Sa pristaništa dopru zvuci glazbe, pomiješani klicanjem ljudskih glašova. Primorska varošica priredila je svečan doček ranjenoj ladji, koja je bila na prolazu k mjestu gdje će se oporaviti. Primorska varošica srdačno je pozdravljala hrabru posadu i njenog viteškog zapovjednika. Čak su zazvonila i zvona. A odjeknuli su i pucnji iz prangija.

Kad li ujednom popne se na liticu jedan pojači dječak i usklikne:

»Drugovi, djeco, braćo, ima li nas ovdje iz svih devet banovina? Svrstajte se po banovinama. Izaći ćemo na rt, da pozdravimo naše morske vitezove, koji su nadčovječanskim naporima spasli svoj brod i živote stotinama ljudi. Neka ovo bude pozdrav mlade Jugoslavije našoj neustraivoj i junačkoj braći. Živjeli.«

Pljesak. Klicanje. Podjeliše se u tabore. Dva, tri, četiri... Mnogo njih. Samo jedan mališan stade po strani. Zagreao je. Obliše ga suze. Nije znao kome taboru da se opredijeli... Bio je to sin jednog istarskog izbjeglice. Mali Duško.

Kad li skoči »vodnik« Vardaraca, Dušan, zagrlj tužnog Duška, i ponudi mu da on predvodi njegovu skupinu. I pjesmom uputiše se k rtu. Svaki je pjevao pjesmu iz svog kraja. Samo je Duško pjevao zajedničku im pjesmu: »Istro, Istro mila, ti slovenska mati, kad pomislim na te, moram zaplakati...«

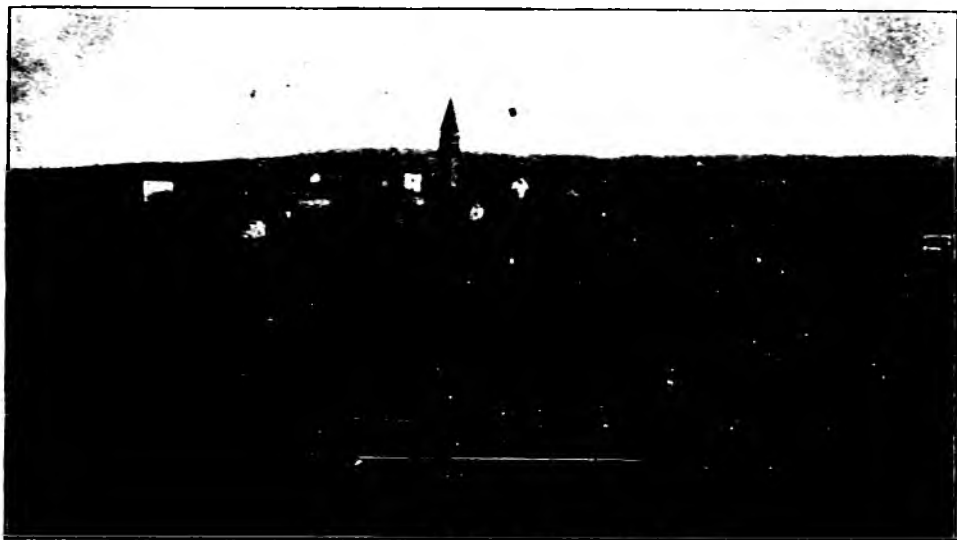
Beograd.

Ljubidrag Garčina.

Lijepa naša Istra

Sve jedna slika ljepša od druge, a ma pravi niz bisera su ta lijepa i ubava mjestanca posijana po svim brežuljcima naše sunčane Istre.

Eto vam i Zrenja! Zar nije lijep sa svojim bijelim kućama i vitkim zvonikom na brežuljku?

LIJEPA NAŠA ISTRA: Zrenj.

A da znate istom Zrenjane! To su vam najstariji Slaveni koji su se prije trinaest stotina godina naselili u Istru. Pa i samo narječje njihovo jedno je od najstarijih hrvatskih narječja. U raznim drugim krajevima Istre malo se gdje stanovici mogu pohvaliti, da su došli prvi od Hrvata u Istru. Neki su došli onda, kada je kuga pomorila Istru, da je obnove i uzdrže Slavenstvo u njoj, drugi su došli bježeći pred Turcima, neki prije drugi kasnije, ali Zrenjani i sav onaj kraj, eh to su vam junaci, pravi pravcati potomci onih naših slavenskih djedova, koji su se još u sedmou stoljeću spustili preko čičarijskih visoravni i s tamburama rastjerali stare Latine.

A osim toga kažu da je Zrenj glasovit i zbog toga, što da se u njemu rodio jedan od najvećih svetaca kršćanske crkve, a to je Sveti Jeronim. Istina, neki kažu, da se rodio u Skradinu u Dalmaciji, drugi opet da se rodio u Štrigovi u Medjumurju, no bilo kako bilo, on je naše gore list, pogotovo ako se rodio, kako neki tvrde, u Zrenju u Istri, jer ako je i koja pokrajina slavenska. Istra je svakako najviše.

Evo dakle toga slavnog Zrenja!

Rodna kuća biskupa Jurja Dobrile

O tom našem velikom mužu svi ste već čuli. Mi smo i u lanjskom Malom Istraninu jednom prilikom opširno o njemu pisali. Ovog mjeseca pada sto i devetnaesta godišnjica njegova rođenja. Rodio se dne 16. travnja god. 1812. u Ježenju kraj Tinjana u srednjoj Istri. Velik čovjek, silan muž, koji je probudio i preporodio našu Istru, a eto vidite u kakvoj se je siromašnoj potleušici rodio.

Ali to je obično tako. U malenim se kućicama radjaju veliki umovi. Tako i naš veliki biskup. A vidite li ova dva siromašna istarska starca seljaka. Živa slika onog jadnog i progonjenog istarskog patnika, koji stradava, živi u oskudici i bijedi, ali ne napušta svojeg doma i svog rod-nog praga. Drži ga se čvrsto i radije umire, nego li da dopusti, da tu-djinčeva noga stupi na onu siromašnu grudu zemlje, koju su mu namri-jeli njegovi slavenski oci i djedovi. A tako čuva i svoj jezik, svoje na-rodne običaje i svoju narodnost. Ne popušta ni pred kakvom silom.

I zato, jer je tako čvrst i otporan on će sigurno izdržati i današnju tešku kušnju, pa će nam očuvati onu našu dragu grudu istarske zemlje, koja je oduvijek bila, jeste i biti će naša i samo naša. slavenska.

RODNA KUĆA BISKUPA JURJA DOBRILE.

Prijatelji Malog Istranina

Naš uvaženi rodoljub Miguel Mihanović iz Buenos Airesa poslao nam je 500.— Din i zamolio nas neka šaljemo školama njegovog rodnog mjesta Doli i Zaton-Doli kod Stona u Dalmaciji, ukupno 25 primjeraka našeg lista.

Mi smo tako i učinili, pa smo odmah nakon prve pošiljke primili od škole u Dolima ovo pismo:

»Poštovano uredništvo!

Ova je uprava s velikim zadovoljstvom primila 15 kom. posljednjeg broja »Malog Istranina«. Veliku zahvalnost duguje ova škola na ljubavi, koju nam je iskazao gosp. Mihanović pretplativši na vaš list ovu veoma siromašnu djecu.

I vama dugujemo veliku zahvalnost na izdavanju ovoga lista, koji je u sebi veoma bolan i žalostan, ali je najljepši vijenac na grobu naše tužne Istre. Čitajući i tumačeći djeci pripovijetku »Mali iseljenik« iz 7. broja imali smo prigode vidjeti duboku bol djece, a kod neke i iskrene suze . . .«

Ovako nam evo piše učitelj iz Dola.

A vrlo rodoljub gosp. Mihanović neka bude uvjeren, da su ove suze prolivene iz očiju dobre dječice njegova rodna mjesta najveća nada naše zarobljene Istre.

Od srea mu hvala na plemenitom činu!

Nadalje su darovali u fond lista ovi naši prijatelji:

po 88.— Din.: Dinko Gobo, Tivat.

po 38.— Din.: Ernest Karlavaris, Zlatar; Ivan Krizmanić, Zagreb;

po 28.— Din.: Dr. Srećko Mahulja, Zagreb;

po 20.— Din.: Dr. A. Gropuzzo, Ruma;

po 18.— Din.: Ivan Drašić, Morane; Vjekoslav Burić, Novisad;

po 8.— Din.: Ante Čeh, Zagreb; I. Bogović, Omišalj; Henrik Vacek, Divulje; Petar Privrat, Tivat; Ivo Petricioli, Preko; Dir. Emil Komoržynski, Sušak; Ida Jereb, Donja Lastva; Ivan Kraljić, Cernik; Nikola Pajalić, Sušak; Gonan Humbert, Novi Gradec; Josip Jardas, Karlovac; Šime Krizmanić, Vladimir; Franjo Hafner, Ivanec;

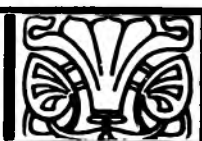
po 6.— Din.: Petar Karabaić, Split;

po 3.— Din.: Angel Arčon, Beograd; Ljubo Matutinović, Zemun; Danilo Knežević, Zemun.

Plemenitim darovateljima izričemo ovime svoju najtopliju hvalu. Time što su poslali svaki po nešto više od onoga što su bili dužni, platili su pretplatu i za one, koji su tako siromašni, da je sami ne mogu podmiriti. Mi im u ime tih siromašnih mališana od srea zahvaljujemo.

VESELI KUTIĆ

Miš i žabac u lovu

U lov pošli skupa miš i žabac
Dobar plijen im debeli komarac

Zajedno su hitac opalili
I komarca tustog obalili

Rad plijena se drugovi potukli
Sve to gleda gavran baš podmukli

Zaželio i on masnog plijena
Medju njih se baci kao hijena

Upotrebi sudsku silu višu
Noge daje našem lovcu mišu

Krila pruža drugarici žabi
Objed bit će bome danas slabi

Omastio brke gavran gošo
I riješio tako teški poso

Istina je prava, šala nikad nije
Kad se dvoje tuku tad se treći smije.

Mala pošta

Uroš Tominić, učenik I. razr., Split. I ti si dakle Istranin, naš mali brat. Budi nam toplo pozdravljen, pa nam se još kadgod javi. I tebe ćemo trebati, kada poodrasteš.

Grozdana Vivoda, Stobreč. Tvoje su mi karte došle kao naručene. Mučio sam muku, gdje da smognem kakvu lijepu sliku iz Istre, kad li eto tvojeg paketa. Hvala Bogu i maloj Grozdani sada sam opet opskrbljen lijepim slikama iz Istre za neko vrijeme. Kako vidiš ja sam već u ovom broju donio dvije od tvojih slika. Lijepo ti zahvaljujem i pozdravljam te! Dakako da moraš izručiti pozdrav i svom dobrom tati, koji je tako marno spremao toliki niz godina slike iz naše drage Istre.

Učenici i učenice drž. osn. škole u Rečici. Uskrsnu čestitku upravljenju meni i svim malim Istranima primio sam i toplo vam se zahvaljujem u ime svoje i u ime malih zarobljenih Istranica, koji bi vam tako rado stisnuli junačke desnice, a ne smiju. Vaša lijepa i uredno pisana karta veoma nam se svidjela.

Ivanka Puž, Krk. I tebi hvala na krasnom pismu i čestitei. Rado vjerujemo, da si sada neobično sretna, gdje možeš slobodno govoriti svojim materinjim jezikom, koji su ti prije toliko branili. Budi nam iskreno pozdravljena, sestrice draga, u slobodnoj domovini.

Vlatko Medanić, Bakar. Lijepo si ti zapjevao našoj Istri i proljeću u njoj. Tek što ćeš da pjevamo o lijepom njenom proljeću, kad je, na žalost, još uvijek bije led i mraz. Tvoja pjesmica inače nije loša. Budeš li i nadalje vježbao pero moći ćeš jednog da stвориš nešto vrijedna i trajno lijepa.

Marija Novak, Šibenik. Poslala si nam nekoje zagonetke, ali si zaboravila odmah napisati i njihove odgonetke, jer mi ne možemo znati, kako ti želiš da budu riješene, pa bi mi morali dugo razbijati glavu, dok ih odgonetamo. Lijepi ti pozdrav!

Čedomir Pivac, Imotski. Tvoja je zagonetka dobra, ali ti unapred kažemo, da bi je vrlo rijetki mogli odgonetati. Jer moraš znati, da barem pet tisuća čitatelja MALOG ISTRANINA ne čita i »Jadransku Poštu«, pa ne mogu poznavati »šjor Felicija«.

Boris Quarantan, K. Sućurac. Tebi moram poručiti isto što sam javio i našoj prijateljici Mariji Novak iz Šibenika. Tvoja je zagonetka sigurno lijepa i dobra, ali zašto nam nijesi odmah poslao i odgonetku, da znamo, kako ti misliš, da je valja riješiti. Lijepo te pozdravljam, pa nam se još javi.

Branko Korbel, Imotski. Tvoje su zagonetke, napose rebusi, vrlo dobre i mi ćemo se njima poslužiti. Lijepa ti hvala!

Radeljić Ante, Imotski. Baš ti valja pjesma o Senjaninu Ivi. Ali što ćeš, kad mi moramo štediti s prostorom, pa je ne možemo tiskati. Na 12 stranica, valja da donesemo i po koju sliku iz Istre, pa koju priču, pa pjesmu, veseli kutić, kalendar i zagonetke, pa za naše vrijedne i marne suradnike, ostane jako malo prostora. A više puta baš bismo rado tiskati njihove radove. Tako i tvoja lijepa pjesma o Senjanin Ivanu, predugačka je, pa bi zauzela cijele dvije strane. Nego ako Bog da, na godinu mi ćemo urediti nekoliko stranica baš za lijepe priloge naših malih prijatelja.

Buljan Kl. Mate. Imotski. »Ti si kaza ejelu svoju miso.

I svojom je rukom sam napiso,«
u svojoj pjesmi. Vrijedna i junačka, moram priznati i ja sam je dvaput za redom pročitao. Ali da je štampam vjeruj mi, da bi i meni i tebi Italija navijestila rat. Valja da za sada malo šutimo i ti i ja i sav naš Mali Istranin. Doći će vrijeme i za ratne davorije. A dotle da si mi živ i zdrav, junače mali!

MALI KALENDAR

Travanj

- 2. travnja 1791. Umro Mirabeau najveći govornik francuske revolucije.
- 5. travnja 1667. Petar Zrinjski sklapa savez s mađarskim velikašem Wesseleny-em za oslobodjenje Hrvatske i Ugarske ispod habsburškoga jarma. — God. 1794. smaknut je toga dana vodja francuske revolucije Danton.
- 6. travnja. God. 1667. strašan potres uništuje Dubrovnik. — God. 1921. Grei, koji su htjeli na račun Turske zavladati Malom Azijom bivaju do nogu potučeni kod Eski-Cheira u Anatoliji.
- 7. travnja. Ljudevit XVIII. ulazi god. 1814. u Pariz nakon što se veliki Napoleon I. morao odreći prestolja. — God. 1443. Kralj Sigismund prodaje Dalmaciju Mlečanima.
- 8. travnja. God. 1905. Umro u Djakovu biskup Strossmayer, duhovni otac jedinstva južnih Slavena.
- 13. travnja. God. 1670. Grof Petar Zrinjski polazi u Beč na varavi poziv austrijskog cara Leopolda.
- 16. travnja. God. 1812. rodio se u Ježenju, malenom seocu župe Tinjan u Istri najveći istarski sin, preporoditelj, buditelj i otac, biskup Dr. Juraj Dobrila.
- 17. travnja. God. 1810. Bolivar proglašuje neovisnost južno-američkih država tzv. latinske Amerike.
- 18. travnja god. 1671. grofu Petru Zrinjskomu izrečena je smrtna osuda.
- 20. travnja. God. 1872. Umro je u Zagrebu Ljudevit Gaj. — God. 1814. Napoleon Bonaparte odlazi u zatočenje na otok Elbu.
- 23. travnja god. 1564. rodio se najveći engleski i svjetski dramski pisac Shakespeare (čitaj: Šekspir).
- 25. travnja. God. 1848. ban Jelačić ukida kmetstvo.

27. travnja god. 1809. Turci spališe Cetin-grad. — God. 1505. umro Magellan, najpoznatiji portugalski istraživač nepoznatih zemalja.
 30. travnja god. 1671. Petar grof Zrinjski i knez Krsto Frankopan smaknuti u Bečkom Novom Mjestu.

ODGONETKE I ZAGONETKE.

Odgonetka zagonetke u 7. broju

I. I.

L a b i n grad u Istri
 A n d e o nebesko biće
 G u s k a vrst živadi
 I v a n a žensko ime
 N j e g o š crnogorski pjesnik
 A t e n a glavni grad Grčke

II.

Od I. do II. ime jednog velikog istarskog muža, koji je upravo prije godinu dana umro: LAGINJA.

2. I.

V l a d o muško ime
 L i t v a državica na sjeveru Evrope
 A n i c a žensko ime
 D u p i n morski sisavac
 I v i c a muško ime
 M a ĉ k a domaća životinja
 I s t r a izgubljeni dio domovine
 R a j n a velika njemačka rijeka
 G a l e b morska ptica
 O c e a n veliko more
 R u k a v dio kaputa
 T i g a r divlja zvijer
 A d a m e prvi čovjek (u 5. padežu)
 N i g e r afrička rijeka

II.

Od I. do II. ime i prezime mladog istarskog mučenika: — VLADIMIR GORTAN.

Ispravno su riješili: Luka Grgurević, Zagreb; Kulić Ivo Vladimirov, Šibenik; Marijan Mikovčić, Nova Gradiška; Slavko Tomanović, Lepetane; Emilija Radošević, Tivat; Ivanka Puž, Krk; Dušana Slosar, Sv. Matej; Branimir Slipčević, Hercegnovi; Adalbert Tićak, Crikvenica; Sanjin Negovetić, Sušak; Izolda Širola, Smederevo; Vikica A. Bojčić i Blaženka A. Bojčić, Cerovnik, svaka po jednu; Vlatko Medanić, Bakar; Marija Novak, Šibenik; Vilmica Marinović, Smeder. Palanka; Vladimir Pavić, Tivat; Božidar Bulić, Stobreč.

S neznatnim greškama: Grozdana Vivoda, Stobreč; Vjekoslava Čokarić, Stobreč; Milena Srdoč, Zamet; Knezović Mande, Stobreč.

ISPUNJALKA.

Sastavio: Slavko Tomanović, Lepetane.

I.

..... glavni grad Španjolske
 ..... ostrvo na dalekom sjeveru
 ..... muško ime
 ..... žensko ime
 ..... glavni grad današnje Turske

II.

Od I. do II. ime jedne istarske rijeke

REBUS.

Sastavio: Branko Korbel, Imotski.

glav glav glav

ISPUNJALKA.

Sastavio: Luka Grgurević, Zagreb.

I.

- . . . kralj životinja
- . . . rijeka u Jugoslaviji
- . . . ptica pjevica
- . . . veznik

II.

- . . . plemenita domaća životinja
- . . . muško ime
- . . . živi u vodi i ide unatraske Od I. do II. i od II. do III. ime i prezime nedavno preminulog istarskog svećenika i rodoljuba.
- . . . žensko ime
- . . . glavnik države

III.

ISKRICE.

Ne samo tijelo, nego i duh
krijepi se i raste u borbi.

F. Palacký.

Prazan je čovjek, koji je
pun samoga sebe.

Lermontov.

Jačajmo dušu, obrazujmo tijelo.

Samo jednakost nas zbližava.

Kô je Sokô, mora biti
Uvijek trezven, častan. prav,
Da ga snažno tijelo kiti.
Čisto srce i duh zdrav,

Jovan Udički.

NARODNE PITALICE.

1. U gorici na jednoj nožici. --
2. Krava riče usred Like, tele sasne iza Bosne. --
3. Dva trbuha, četiri uha. --
4. Sto prsta, pet krsta i četiri duše. --
5. Na klinu visi, o škulji misli.

**Vlasnik, izdavaš i odgovorni urednik: Ernest Radetić, Zagreb, Boškoviće
ulica 20. — Tiskara C. Albrecht (P. Acinger), Zagreb, Badiće
ulica 26.
Za tiskaru odgovara: Dragutin Šulce, Zagreb, Klajiće
ulica 4.**
